

Domovská stránka>Rodinné veci a dedenie>Rodičovská zodpovednosť – opatrovnícke právo a právo na styk s dieťaťom

Rodičovská zodpovednosť – opatrovnícke právo a právo na styk s dieťaťom

Maďarsko

1 Čo v praxi znamená právny pojem „rodičovské práva a povinnosti“? Aké sú práva a povinnosti nositeľa rodičovskej zodpovednosti?

V praxi zahŕňajú rodičovské práva a povinnosti určenie mena maloletého dieťaťa, starostlivosť o dieťa a výchovu dieťaťa, určenie jeho bydliska, správu jeho majetku, práva a povinnosti jeho zákonného zastupovania a právo menovať poručníka alebo vylúčiť niekoho z poručníctva.

2 Kto má spravidla rodičovské práva a povinnosti voči dieťaťu?

Ak neexistuje dohoda medzi rodičmi či akékoľvek opatrenie orgánu pre poručníctvo alebo súdu s opačným účinkom, rodičia majú spoločnú osobnú starostlivosť bez ohľadu, na to či spolu žijú alebo už spolu nežijú.

3 Ak rodičia nie sú schopní alebo ochotní vykonávať rodičovské práva a povinnosti voči svojim deťom, môže tým byť namiesto nich poverená iná osoba?

V Maďarsku je poručníctvo právne usporiadanie, ktorým sa zabezpečuje starostlivosť o maloleté deti, ich zastupovanie a správa ich majetku prostredníctvom poručníka, ktorého vymenoval orgán pre poručníctvo v prípade absencie rodiča s rodičovskými právami a povinnosťami. Potrebu menovať poručníka môže orgán pre poručníctvo oznámiť ktokoľvek. Blízky príbuzný maloletého dieťaťa alebo osoba, ktorá sa stará o dieťa, ako aj súd alebo iný orgán je povinný/á oznámiť orgánu pre poručníctvo potrebu menovať poručníka.

4 Ako sa ustanovujú budúce rodičovské práva a povinnosti v prípade, že sa rodičia rozvedú alebo žijú oddelene?

Ak neexistuje dohoda medzi rodičmi či akékoľvek opatrenie orgánu pre poručníctvo alebo súdu s opačným účinkom, rodičia majú spoločnú osobnú starostlivosť, aj keď už spolu nežijú. Rodičia žijúci oddelene sa môžu dohodnúť na rozdelení rodičovských práv a povinností, musia však pre svoje dieťa zabezpečiť vyvážený životný štýl (striedavá starostlivosť o dieťa nie je možná napríklad, ak rodičia žijú ďaleko od seba a pre dieťa by to predstavovalo príliš veľkú záťaž). Dohodu rodičov schvaľuje súd. Ak sa rodičia nevedia dohodnúť o otázkach rodičovských práv a povinností, o tom, ktorému rodičovi bude dieťa zverené, rozhodne súd. Súd pri rozhodovaní posudzuje, kde bude najlepšie zabezpečený telesný, duševný a morálny vývoj dieťaťa.

5 Ak rodičia uzatvoria dohodu týkajúcu sa rodičovských práv a povinností, aké formality musia dodržať, aby bola dohoda právne záväzná?

Keď manželstvo zanikne spoločným vyjadrením vôle a úmyslu manželov zrušiť manželstvo predloženým súdu v písomnej podobe, návrh zahŕňa dohodu rodičov o otázke práva starostlivosti. Súd schvaľuje dohodu konečným rozhodnutím v rámci konania o rozvode manželstva, keďže manželstvo nemôže zaniknúť na základe vzájomného súhlasu bez takejto dohody.

V prípade potreby súd rozhoduje o práve starostlivosti pri zániku manželstva, aj keď na tento účel nebol predložený žiadny návrh. Rozsudok súdu prvého stupňa sa v prípade, že nebolo podané odvolanie, stáva právoplatným až pätnástym dňom po uplynutí lehoty na podanie odvolania.

6 Ak rodičia nedospejú k dohode o rodičovských právach a povinnostiach, ako inak môžu tento problém mimosúdne riešiť?

Manželia môžu dobrovoľne alebo z iniciatívy súdu využiť **mediáciu** pred tým, ako začnú konanie o rozvode manželstva, alebo počas konania s cieľom dosiahnuť vzájomnú dohodu o prípadných sporoch týkajúcich sa ich vzťahu alebo zániku manželstva, ako je napríklad otázka rodičovských práv a povinností. Môžu vypracovať svoju dohodu, ktorú dosiahli v dôsledku mediácie a ktorá sa začlení do konania o súdnom zmieri. V záujme zabezpečenia, aby sa rodičovské práva a povinnosti vykonávali riadne a s potrebnou spoluprácou rodičov, môže súd a/alebo orgán pre poručníctvo v rámci vlastného konania (na základe žiadosti alebo z vlastnej iniciatívy v záležitostiach, ktoré patria do jeho právomoci) rodičom nariadiť, aby sa zúčastnili na mediácii, s cieľom dosiahnuť spoluprácu medzi rodičom s právom starostlivosti a rodičom, ktorý žije oddelene od dieťaťa, a na zaistenie práv rodiča, ktorý žije oddelene.

7 Ak pôjdu rodičia na súd, o akých záležitostiach týkajúcich sa dieťaťa môže sudca rozhodnúť?

V prípadoch sporu súd rozhoduje o tom, ktorý rodič bude mať právo starostlivosti, vypočutím obidvoch rodičov a v odôvodnených prípadoch dieťaťa. Súd sa môže rozhodnúť udeliť právo starostlivosti v plnej miere jednému rodičovi alebo zveriť jednému rodičovi výkon určitých rodičovských práv a povinností a druhému rodičovi výkon iných z týchto práv a povinností. Súd môže opraviť rodiča, ktorý žije oddelene od svojho dieťaťa, aby vykonával určité úlohy týkajúce sa starostlivosti o dieťa a jeho výchovy, alebo vo výnimočných prípadoch, aby úplne alebo čiastočne spravoval majetok dieťaťa a vystupoval ako zákonný zástupca v otázkach týkajúcich sa majetku dieťaťa. Ak to je v záujme dieťaťa, súd môže obmedziť alebo odobrať právo rozhodovať o zásadnej otázke ovplyvňujúcej budúcnosť dieťaťa. Súd však nemôže nariadiť spoločnú osobnú starostlivosť, keďže tá môže byť ustanovená len na základe dohody rodičov, ktorú môže schváliť súd.

8 Ak súd rozhodne o tom, že dieťa zverí do starostlivosti iba jednému z rodičov, znamená to, že môže rozhodovať o všetkých záležitostiach týkajúcich sa dieťaťa bez toho, aby sa najskôr poradil s druhým rodičom?

Nie. Ak súd udelí právo starostlivosti jednému rodičovi, rodič, ktorý žije oddelene od svojho dieťaťa, môže ďalej vykonávať rodičovské práva a povinnosti v zásadných otázkach ovplyvňujúcich budúcnosť dieťaťa. Za takéto zásadné otázky sa považujú určenie a zmena mena maloletého dieťaťa, určenie miesta pobytu dieťaťa, ak je iné ako miesto pobytu rodiča, **určenie miesta pobytu dieťaťa v zahraničí na účely dlhodobého pobytu alebo usadenia**, zmena štátnej príslušnosti dieťaťa a výber školy a kariéry dieťaťa.

9 Ak súd rozhodne, že dieťa má byť zverené do opatery obidvoch rodičov, čo to znamená v praxi?

Súd nemôže nariadiť spoločnú osobnú starostlivosť, len schváliť dohodu rodičov v tomto zmysle v rámci konania v manželských veciach, pričom zohľadní záujmy dieťaťa. Podmienkou tohto súhlasu je, že rodičia žijúci oddelene musia pri výkone spoločnej osobnej starostlivosti zabezpečiť vyvážený životný štýl svojho dieťaťa. Ak to súd nepovažuje za realizovateľné, súd môže dohodu zamietnuť. V situáciách, ktoré si vyžadujú okamžité kroky, však jeden rodič môže nezávisle rozhodnúť a musí bezodkladne informovať druhého rodiča (napríklad v súvislosti s naliehavým lekárskeym zákrokom).

10 Na ktorý súd alebo orgán sa mám obrátiť, ak chcem podať žiadosť o priznanie rodičovských práv a povinností? Aké postupy musím dodržať a aké dokumenty je potrebné k žiadosti pripojiť?

V záležitostiach práva starostlivosti sa môžete obrátiť na orgán pre poručníctvo alebo na súd podľa toho, či vy ako rodičia máte spor týkajúci sa výkonu spoločnej osobnej starostlivosti alebo či má o práve starostlivosti rozhodnúť súd.

Návrh sa musí podať na súde, kde má odporca miesto pobytu (alebo v prípade jeho neexistencie v mieste prechodného pobytu) alebo kde bolo posledné spoločné bydlisko manželov.

Návrh sa musí podať písomne príslušnému súdu. Pokiaľ ide o začatie konania a obsah návrhu, pozrite si aj tému [Ako postupovať?](#) Okrem všeobecne požadovaných informácií musia byť uvedené aj údaje o uzatvorení manželstva a o narodení detí narodených v manželstve, ktoré stále žijú, a pri záležitostiach týkajúcich sa rodičovských práv a povinností musia byť priložené rodné listy detí.

11 Aký postup sa uplatňuje v týchto prípadoch? Je k dispozícii mimoriadne konanie v naliehavých prípadoch?

Súdne konania na určenie práva starostlivosti a zverenie dieťaťa tretej osobe:

Ak rodičia žijúci oddelene nedosiahli dohodu, súd na základe žiadosti alebo diskrečnej právomoci rozhoduje, ktorý rodič bude mať právo starostlivosti. Súd pri rozhodovaní berie do úvahy záujmy dieťaťa a posudzuje, kde bude najlepšie zabezpečený telesný, duševný a morálny vývoj dieťaťa.

Návrh na určenie, kto bude vykonávať rodičovské práva a povinnosti, na určenie práva starostlivosti alebo na zmenu jednotlivých rodičovských práv a povinností, na zverenie dieťaťa tretej osobe alebo na zmenu tohto zverenia môže podať rodič alebo orgán pre poručníctvo. Návrh musí podať jeden rodič proti druhému alebo orgán pre poručníctvo proti obidvom rodičom. Návrh na zmenu zverenia dieťaťa tretej osobe sa musí podať proti osobe, ktorej je dieťa zverené.

V rámci konania musí súd vypočuť obidvoch rodičov a v odôvodnených prípadoch – alebo na žiadosť samotného dieťaťa – musí byť vypočuté aj dieťa. Ak má dieťa najmenej 14 rokov, súd môže o práve starostlivosti o dieťa a zverení dieťaťa rozhodnúť len s jeho súhlasom s výnimkou prípadu, že voľba dieťaťa ohrozuje jeho vývoj.

Súd môže rodičom uložiť povinnosť využiť mediáciu na zaistenie riadneho výkonu rodičovských práv a povinností a spolupráce rodičov potrebnej, aby sa to zabezpečilo.

Postup orgánu pre poručníctvo v spore týkajúcom sa spoločnej osobnej starostlivosti:

Ak rodičia nevedia dosiahnuť dohodu v otázkach týkajúcich sa spoločnej osobnej starostlivosti (či už žijú spoločne, alebo oddelene), ktorýkoľvek rodič môže požiadať orgán pre poručníctvo, aby rozhodol, pričom výnimkou sú otázky týkajúce sa slobody svedomia alebo slobody náboženstva.

Ak sa rodičia žijúci oddelene, oprávnení vykonávať spoločnú osobnú starostlivosť, dohodnú na rozdelení súvisiacich práv a povinností alebo na skutočnosti, že právo starostlivosti bude v budúcnosti vykonávať jeden z nich, orgán pre poručníctvo na ich žiadosť zaznamená túto dohodu do zápisnice. V zápisnici sa musí zaznamenať aj dohoda o tom, ktorý rodič bude vychovávať dieťa, a skutočnosť, že budú spoločne vykonávať rodičovské práva a povinnosti v zásadných otázkach ovplyvňujúcich budúcnosť dieťaťa s výnimkou prípadu, že súd rozhodol inak.

Rodičia musia byť informovaní, že svoju dohodu môžu zmeniť a že dohoda nemusí mať rovnaký účinok ako rozhodnutie súdu prijaté v rámci konania v manželských veciach alebo konania na rozhodnutie o práve starostlivosti.

V rámci konania v manželských veciach súd podľa vlastného uváženia predbežne rozhoduje o otázkach týkajúcich sa zverenia maloletého dieťaťa jednému z rodičov a miesta pobytu dieťaťa u jedného z rodičov alebo u tretej osoby, rozšírení alebo obmedzení rodičovských práv a povinností alebo styku medzi rodičom a dieťaťom.

12 Môžem získať právnu pomoc na pokrytie trov konania?

Pokiaľ ide o túto otázku, pozrite si aj tému o tom [Ako postupovať?](#).

V rámci konania na zrušenie alebo obnovenie práva starostlivosti a konania o zverení a premiestnení dieťaťa alebo o právach prístupu sa stranám udeľuje *právo na odklad platieb* bez ohľadu na ich príjem a finančnú situáciu. Právo na odklad platieb znamená, že všetky poplatky a ostatné náklady, ktoré vznikli v rámci konania, namiesto strán zaplatí štát, tieto náklady uhradené štátom však neúspešný účastník musí štátu vrátiť na konci konania.

13 Je možné odvolať sa proti rozhodnutiu o rodičovských právach a povinnostiach?

Áno, konanie týkajúce sa práva starostlivosti podlieha odvolaniu v súlade so všeobecnými pravidlami. Odvolanie môže podať rodič alebo dieťa. Lehota na podanie odvolania je pätnásť dní od dátumu oznámenia rozhodnutia.

14 Niekedy môže byť nevyhnutné obrátiť sa kvôli výkonu rozhodnutia o rodičovských právach a povinnostiach na súd alebo iný orgán. Aké postupy sa v takýchto prípadoch uplatňujú?

Na vykonanie rozhodnutia týkajúceho sa rodičovských práv a povinností vydá *súd prvého stupňa* vykonateľný titul alebo v prípade rozhodnutia iného štátu (súdny zmier) osvedčeného v súlade s článkom 42 nariadenia Rady (ES) č. 2201/2003 o súdnej právomoci a uznávaní a výkone rozsudkov v manželských veciach a vo veciach rodičovských práv a povinností, ktorým sa zrušuje nariadenie (ES) č. 1347/2000 [nariadenie (ES) č. 2201/2003], takýto vykonateľný titul vydá *okresný súd pôsobiaci v sídle krajského súdu príslušného pre miesto obvyklého pobytu dieťaťa alebo osoby, na ktorú sa vzťahuje vykonateľné rozhodnutie*, alebo Ústredný obvodný súd v Bude (*Budai Központi Kerületi Bíróság*) v Budapešti.

Keď sa vykonáva súdne rozhodnutie (dohoda schválená súdom) týkajúce sa odovzdania a zverenia dieťaťa, súd vyzve osobu, na ktorú sa vzťahuje rozhodnutie, aby dobrovoľne splnila svoju povinnosť, a stanoví primeranú lehotu. Ak dotknutá osoba nedodrží túto lehotu, súd nariadi odovzdanie dieťaťa s pomocou polície.

Dieťa sa musí odovzdať osobe, ktorá požiadala o výkon, alebo v prípade neprítomnosti takejto osoby zástupcovi schválenému orgánom pre poručníctvom alebo orgánu pre poručníctvo. Keď sa dieťa odovzdá osoba, ktorá je povinná odovzdať dieťa, musí osobu, ktorá dieťa preberá, informovať o zdravotnom stave dieťaťa a iných okolnostiach, ktorých neznalosť by mohla ohroziť život alebo telesnú integritu dieťaťa.

15 Čo musím urobiť, aby bolo rozhodnutie o rodičovských právach a povinnostiach vydané súdom v inom členskom štáte uznané a vykonané v tomto členskom štáte?

Rozhodnutie vydané v členskom štáte vo veci rodičovských práv a povinností uznávajú súdy v Maďarsku bez osobitného postupu. Dôvodnosť rozhodnutia nie je možné za žiadnych okolností preskúmať.

Každá zainteresovaná strana však môže požiadať o rozhodnutie na uznanie alebo neuznanie rozhodnutia na príslušnom súde.

Výkon:

Rozhodnutie, ktorým sa upravuje výkon rodičovských práv a povinností, prijaté v členskom štáte, ktoré je vykonateľné v danom členskom štáte a ktoré bolo doručené, bude vykonané v Maďarsku, ak sa vyhlási za vykonateľné v Maďarsku na žiadosť ktorejkoľvek zainteresovanej strany.

Súd alebo orgán s právomocou v členskom štáte, kde bolo rozhodnutie vydané, vydáva na žiadosť ktorejkoľvek zainteresovanej strany osvedčenie v súlade s článkom 42 nariadenia Rady (ES) č. 2201/2003.

Okresný súd pôsobiaci v sídle krajského súdu príslušného pre miesto obvyklého pobytu dieťaťa alebo osoby, na ktorú sa vzťahuje vykonateľná povinnosť, alebo Ústredný obvodný súd v Bude v Budapešti vydáva vykonateľný titul na základe rozhodnutia iného štátu (súdny zmier) s takýmto osvedčením.

Rozhodnutie súdu iného štátu je vykonateľné, ak v závislosti od jeho povahy rozhodnutie spĺňa tieto kritériá: ide o rozsudok súdu, ktorým sa skonštatovala porušenie v rámci občianskeho súdneho konania; v trestnom konaní ide o súčasť rozsudku súdu, ktorý skonštatoval porušenie v súvisiacej občianskoprávnej žalobe; alebo ide o dohodu schválenú súdom.

Konanie o vyhlásenie vykonateľnosti na základe vykonateľného titulu prebieha podľa právnych predpisov Maďarska o vykonateľnosti.

16 Na ktorý súd v tomto členskom štáte sa mám obrátiť, ak chcem namietať proti uznaniu rozhodnutia o rodičovských právach a povinnostiach, ktoré vydal súd v inom členskom štáte? Aký postup sa uplatňuje v týchto prípadoch?

Rozhodnutie vydané v členskom štáte uznávajú súdy v Maďarsku bez osobitného postupu. Dôvodnosť rozhodnutia nie je možné za žiadnych okolností preskúmať.

Každá zainteresovaná strana však môže požiadať o rozhodnutie na uznanie alebo neuznanie rozhodnutia na príslušnom súde.

Ktorákoľvek strana sa môže odvolať proti rozhodnutiu prijatému vo veci návrhu na vyhlásenie vykonateľnosti.

O odvolaní sa musí rozhodnúť podľa pravidiel upravujúcich súdne konania.

Odvolania proti vyhláseniu vykonateľnosti musia byť podané do jedného mesiaca od doručenia vyhlásenia. Ak má strana, proti ktorej sa žiada o výkon rozhodnutia, obvyklý pobyt v inom členskom štáte (nie v Maďarsku), lehota na odvolanie je dva mesiace od dátumu doručenia osobne alebo na miesto pobytu danej osoby. Lehotu nie je možné predĺžiť na základe vzdialenosti.

17 Ktorý právny poriadok uplatňuje súd v konaní o rodičovských právach a povinnostiach, ak dieťa alebo účastníci konania nežijú v tomto členskom štáte alebo majú odlišnú štátnu príslušnosť?

Maďarsko je stranou *Haagskeho dohovoru o právomoci, rozhodnom práve, uznávaní a výkone a spolupráci v oblasti rodičovských práv a povinností a opatrení na ochranu dieťaťa z 19. októbra 1996*, ktorý obsahuje pravidlá týkajúce sa rozhodného práva. Takéto pravidlá sú zahrnuté aj do určitých dvojstranných zmlúv o vzájomnej pomoci.

Na základe maďarského vnútroštátneho práva sa osobným právom uplatniteľným na dieťa upravujú vzťahy medzi rodičom a dieťaťom na základe rodinného práva, čiže najmä meno, miesto pobytu dieťaťa, starostlivosť o dieťa, jeho zákonné zastupovanie a správa majetku dieťaťa s výnimkou vyživovacích povinností. Pokiaľ ide o rodinný stav dieťaťa a vzťah dieťaťa s jeho rodičmi na základe rodinného práva, ak to je pre dieťa výhodnejšie, musí sa na dieťa, ktoré je maďarským štátnym príslušníkom alebo žije v Maďarsku (s výnimkou vyživovacích povinností), uplatňovať maďarský právny poriadok.

Táto webová stránka je súčasťou portálu [Vaša Európa](#).

Privítame vašu [spätnú väzbu](#), pokiaľ ide o užitočnosť poskytnutých informácií.

This webpage is part of an EU quality network

Posledná aktualizácia: 15/01/2024

Obsah pôvodných vnútroštátnych jazykových verzií na tejto webovej lokalite spravujú príslušné kontaktné body EJS. Preklady týchto textov zabezpečila

Európska komisia. V prekladoch preto ešte môžu chýbať možné úpravy pôvodných textov, ktoré neskôr vykoná príslušný štátny orgán členského štátu.

Európska justičná sieť pre občianske a obchodné veci ani Európska komisia nenesú žiadnu zodpovednosť ani inak neručia za informácie alebo údaje, ktoré tento dokument obsahuje alebo na ktoré odkazuje. Právne normy v oblasti autorských práv členského štátu zodpovedných za túto stránku nájdete v právnom oznámení.